

RIURAS

blet també veiem un «*Petrus Peldabella*» a. 1181 i llatinitzat *Pilus de Apela* (*Cart. de Poblet*, p. 102), ajudant-hi contaminació de NLL com *Pèl-de-ca* (vall de Camprodon) (*EntreDL* III, 124). Caseta del Pèl, te Demús. —⁵ Aquest venia ajudat per NLL veïns, on hi havia realment *abelles* en ruscs o seguers. *Roca d'Abelles*, un avenc profund i bifurcat 0h18 a l'Est de Farena (Iglésias, o. c., p. 178), o sigui uns 9 k. SSE. de *Riudabella*, separats per l'alta carena del Bosc de Poblet.

RIURAS

Llogaret del Baix Empordà, amb afins i parònims.¹⁵ Agregat a La Pera. Pron. *riuràs*, a Parlavà (Casac. 1920), i a La Pera, segons la nostra enq. de 1954.

MENCIONS ANT. 1017: «in *Celrrano*, in Libiano, in *Riurano*, in Pubol - - », butlla de Bernard VIII a favor de Banyoles (*MarcaH.*, 1000.28); 1019: «in villa Pera - - - Ste. Leocadie de Parietibus - - - alodem de *Palatio Rabani*» (*MarcaH.*, 1017.31, art. Parlavà), de *Palatio Rabani* (err. *Rabuni*, *MarcaH.*, 1017.31), cf. text anàleg en *Esp. Sagr.* XLIII i Villan., *Vi. Li.* XII, 313.3f.

Un nom anàleg existí en el Vallès, a l'antic terme de Terrassa, sinó que en nombre singular, a. 947: «in termino Terracense, in locum *Ruvirano*» (*Cart. St. Cugat I*, 26).

Atesa la forma moderna de *Riuràs* i la de la menció del 1017, pensàvem si podia venir de la variant *roire* del nom del roure de la qual deuen venir els *Riurós* i *Riuró* que veurem després, però la terminació *-anus* així no s'explicaria gaire, i la forma *Ruvirans* de 1019, junt amb *Ruvirano* del Vallès ens mostren que és un dels noms en *-ANUM*, *-ANOS*, de la sèrie dels derivats de NPP romans: car aquesta és la zona on *-ans* es reduí antigament a *-às* i *-ons* a *-ós* (*Camós*, *Pelràs*, *Garrigàs*, *Ravós* etc.; veg. els arts.). Potser del NP *Rubrius* (Schulze), però, no havent-hi testimonis d'aquest en Skok, més aviat ens deixarem guiar per uns altres noms de la mateixa família, que han originat NLL occitans: *Rouvenac* a l'Aude (d'on el trobador *Rovenac* del S. XIII) (èmul de Cerverí), i els 5 *Rouvignac* de l'Erau i el Gard (Skok, § 283): que suposen RUBENIACUM, més sengles *Rouillac* al Drome i al Gard, que apareixen en forma *Rouvinague* 1203, i després *Rouillac* 1284. En aquest hi ha hagut dissimilació *N-N* > *l-n*, i en els nostres ha estat dissimilat en *-r-n* (> *RUBERIANU, -OS).

D'on en part *Ruvirano* i *Ruvirans*, i en part *Roi-ran*(s), i transposat *Riuràs*, però fou perquè hi ajudà la variant *roire* —roure (que hem vist a l'art. *Riudabella*) i anem a confirmar a continuació— i *roure* per etimologia popular.

Els derivats reals de *roire* = *roure* es troben més al Nord. *Riurós* en el Vallespir, cap a Ceret o St. Llorenç de Cerdans: el m. fr. al 100.000 posa la «Forge de *Riuors*» en te. de St. Llorenç, i un veïnat de *Reyroux* en el d'Oms; jo vaig oir «còrrec de *riurús*» a Ceret,⁶⁰

amb referència, però, a Oms (xxiv, 16.23, 24); però també *riurús* a St. Llorenç (xxiv, 75).

MENCIONS ANT. 930: «in Valle Asperi - - - Cesrido in villares q. d. *Rovorosos* - - - rivo q. discurrut de *Telledo* - - - ad rivo de *Ipsos Cerdanios*» (Mor. v, 68 ss., i *Hist. Lgd.* v, 1509); 988: *Raveroso*, citat junt amb Ceret (Mor.; *Cat. Car.* II, 174.6; *InvLC*, s. v. *royrós*; *Hist. Lgd.*, 1517); 1168: «defert carbonem ad fàbrega de *Roirus* et in manso de *Cerdans*», parlant de *Costoja* (Alart, *RLR* III, 289), i «boscum de *Roirus*» (*InvLC*). Es tracta, doncs, d'un derivat de *ROBUR* 'roure', amb sufix *-OSUS*, amb l'evolució *roure* > *roi-re*, que ja he comentat a prop de *Riudabella* (supra, art. *Riu-*); cf. *Riu-roig* (supra). També hi ajudaria etim. pop., car en lloc de *Els Rourets*, anotat a La Serra d'En Galceran, vaig oir *Ritrets* a les Coves de Vinromà. Extreus potser de *Riurós* secundàriament *Can Riuró* i Font d'en *Riuró*, a Vilamarí (xlv, 7, 11); i cognom *Riuró*, propi de Vilamarí (a. 1820, *BABL* xvi, 300).

Ribolta, *Ricolta*, V. *Recolta* *Ritxec*, V. *Reixaca* -*Riu Bini* ~, V. *Ri-* (misc. ar.) *Riumors*, V. ape. a *Palamós*

RIURAU

El val. *riurau* 'construcció típica de la Marina d'Alacant, que fa l'ofici de masia, i es caracteritza per un porxo davanter molt emblanquinat, i no gaire gran ni alt'. A Baeschlin en donà una excel·lent descripció amb bons gravats (en «El Camí», 2-ix-1933); «la mort de dos Guàrdies-Civils en un *riu-rau* del terme de Pedreguer», «se veuhen des de Gata algunes casetes y *riuraus*», *MGadea* (*T. del Xè* I, 226, 286). «Se edificaron casas pera "escaldar" la pasa, que servían para resguardarla en tiempo lluvioso» diu Salvà, *Callosa d'En S.* (I, 57): com que aqueix nom no figura en la Requesta de 1485 d'on extrau aquella dada, admet que el mot llavors no existia i es crearia en el S. XIX, suposició certament infundada.

Nicolau Prim. G. S., de Sueca, «El Camí», 13-ix-1933, fa notar que es pronuncia *riuráy*, amb *-r-* simple interna (si bé reconeixent que alguns altres ho diuen amb *ř* interna); i encara que sigui insostenible la seva idea que és un **riuerau* «derivat» de *riu* per «les regates o canals que deixen entre ells, els cavallons de teules de llur teulada», quant a la pronúncia té raó.

Tal com ell ho diu ho he sentit a la majoria dels llocs, i a quasi tota la gent de llenguatge conservador. Amb *-rr-* ho he sentit solament a la Ribera Alta del Xúquer, on els *riurau*s només apareixen esporàdicament: a Alberic, Carlet, i algun altre, també a Benimodo (on me n'anomenaren dos) i a Xixonxa, on només sé *El Riurrau*, com a nom d'un mas sol dalt de la Serra de la Carrasqueta. Però amb *-r-* simple vaig començar a sentir-ho des de Barx i des d'allí pertot fins a Gandia, p. ex. a Montixelvo i a Ròtova, i a Xàbia que